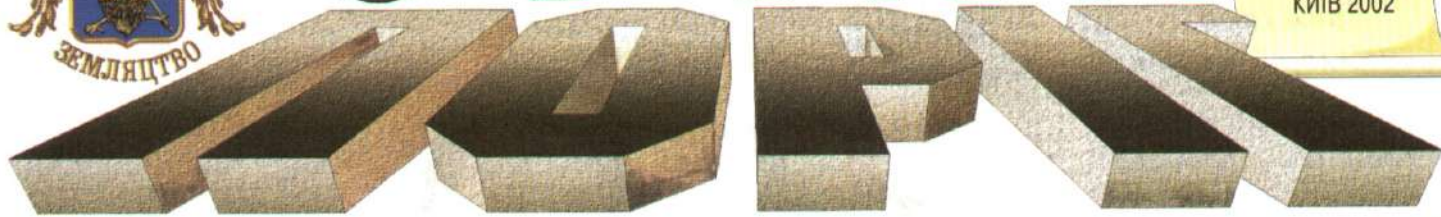

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ВИДАННЯ 2002
ЧЕРВЕНЬ
Число 6 (6)
КИЇВ 2002

ВИДАННЯ ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО"

Колонка шеф-редактора

З ДУМОЮ ПРО МАЙБУТНЄ

Настало літо - ще одна золота пора в безперервному перебігу часу. Відгрімів травневі салюти Перемоги, відбрили сльози печалі на очах сивочолоних ветеранів та вдів, які так і не діждалися з фронтів своїх суджених. А були ж вони тоді молодими, як весна, були переповнені надіями на справжнє земне щастя. І коли б не той чорний день 22 червня 1941 року, коли б не фашистська навала, що залила горем нашу землю, розділила світ на мир і війну, не була б наша рідна Україна такою зраненою, густо вшпаною братерськими могилами відомих і невідомих бійців та командирів. Ось чому червень щороку асоціюється в нашій пам'яті з початком Великої Вітчизняної, з великою бідою і подвигом нашого народу.

Гордимся, що й наша рідна Чернігівщина не стояла осторонь від всенародного подвигу, що віддала вона фронтам не одну тисячу юнаків, а чарівні ліси перетворила на острови опору, не змирившись із неволею. Недарма нашу малу Батьківщину називають краєм партизанської слави, і ми повинні з покоління в покоління передавати ту пам'ять, як вічно живу свічку на Великдень...

Та яке б не було гірке й болоче минуле, люди мусять жити надіями на щастя. Воно ж, як на мене, можливе тільки тоді, коли країна дбає про молодь, про кожну дитину, котра прийде на зміну ветерану. І в цьому випадку наша молода держава не може похвалитися великими успіхами. Варто лише ознайомитися із статистичними даними про демографічні зміни в нашому суспільстві, які не можуть не турбувати, варто замислитися над тим, чому впродовж останніх десяти років так катастрофічно скорочується кількість населення, старіє суспільство, все менше народжується дітей, щоб забити тривогу: не дбаючи про дітей сьогодні, ми опиняємося перед загрозою залишитися без майбутнього завтра. Так що турбота про дітей виходить на перший план, і тут на час гадати, що саме в червні вся планета відзначає Міжнародний день захисту дітей. Це велика відповідальність перед майбутнім, і якщо ми хочемо збудувати Україну справді великою державою, подумаймо вже сьогодні про її юну поросль. За нас це ніхто не зробить - ані заокеанські інструктори, ні європейські суди. Довідь Чорнобиля має нас навчити, що тільки власними силами можемо справитися з будь-якою бідою.

Саме тому кращі члени нашого столичного Чернігівського земляцтва, яким дорога доля рідного краю, прагнуть чим можуть допомагати малим сівер'янам. Ця робота набрала конкретних форм особливо після організації районних осередків - гуманітарна допомога стала адреснішою, увага до проблем рідних місць активнішою. Скажімо, прилучення на чолі з своїм лідером Павлом Кривоносом знаходять кошти для придбання комп'ютерної техніки одній із шкіл міста над Удєм. Ініціатор, керуваний ініціативним Миколою Шовцевським, допомагають ліками, кортикортицидні провідом Василь Устименка саджають прекрасний аблучевий сад. Багато добрих справ і на рахунок Новгород-Сіверського осередку, очолюваного Миколою Засульським. А що говорити про допомогу лікарням та школам у придбанні необхідної техніки чи підручників при допомозі активу Мєнського та Сосницького відділень. А наші земляки Президент України Леонід Кучма та Голова Верховної Ради України Іван Плющ використовують всі можливості для надання допомоги дітям та молоді своїх місцевостей. На колись спустошених сіверських землях, по яких добряче походили з косяю як німецькі зайди, так і доморощені герострати, виростають чудові садиби - як опора духовності краю, прокладаються автомагістралі, будуються мости. Все це - факти нерозривного зв'язку земляків, поваги до рідної сторони.

А хіба можна обминути увагою факт подвизництва професора медицини Дмитра Волоха та його колеги, які практично заснували факультет фармакології Національного медуніверситету, де, поза сумнівом, діти Сіверського краю перебувають під особливою увагою. Все це робиться в ім'я розквіту рідної Чернігівщини, а відтак для збереження майбутнього всієї України.

Перспективним уявляється нам і розвиток роботи молодіжного крила нашої громадської організації. Адже коли до досвіду наших ушлавлених ветеранів долучається молодецька енергія, тоді з'являється вшвеність у завтрашньому дні. Наша чернігівська молодь уже зараз може похвалитися великими здобутками. Ось буквально недавно фінішували вибори нового парламенту, і як приємно, що одним із наймолодших членів парламенту став наш Юрій Павленко. Тож недаремно так палко вітали свого земляка наші юнаки й дівчата, злившись у зашишну офіційну земляцтва.

Потужним уявляється нам потенціал керівника молодіжного об'єднання земляцтва Петра Захарченка, як і молодецька енергія Яни Томзи, Олександра Макаренка, Олександра Пушкарьова, Олексія Рошача, Ярослава Цехмістера, Володимира Шкарнітка, Наталії Шмаренкової, яку численні шанувальники естрадного співу знають під псевдонімом Камалія. Зрештою, можна було б назвати ще десятки імен тих наших земляків, яким не байдужа діяльність нашого громадського об'єднання, які прийшли до нього за покликом серця, щоб примножити славу своїх батьків...

Червень - пора збору урожаю в освіті. Десятки і сотні шкіл озиваються прощальними останніми дзвониками, які наповнюють світлим смутком і тривогами пошуку власної стежки тисячі юних сердець. Побажаймо ж нашій юній великій вічній пам'яті про героїчний ратний подвиг дідів і не менших звершень у розбудові вільної незалежної України, перлиною якої є наша славна Чернігівщина!

Віктор ТКАЧЕНКО,
голова Ради товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

У СИВОЧОЛОМУ КОЛІ

Ветерани війни чернігівці на традиційному зібранні в земляцтві.
Фото В. УСТИМЕНКА.

До 61-ї річниці вселенської трагедії - полум'я Великої Вітчизняної війни.

ГЕРОЯМ УКРАЇНИ - СЛАВА!

Великий і дружний колектив Чернігівського земляцтва сердечно вітає славного земляка, президента, голову правління Державної акціонерної холдингової компанії "Артем" Олександра Степановича Качуру з присвоєнням найвищого звання нашої держави - Герой України.

Так тримати, високоповажний земляче!

(Матеріал про О.С. Качуру читайте в наступному номері).

СПОГАД 41-го

Війна ударила зловісними громами і розірвала райдуги надій. Затріпотіли села хусточками, Синів випроводжаючи на бій.

Пшов наш батько з рідного осоння Під шквал своїх і вражих батарей. Лишилась мати зі своїм безсонням і купкою дрібнесеньких дітей.

Голодний зашморг чорної неволі Погнав нас мандрувати по світах, Шукать спасіння і своєї долі У рідних та незвіданих краях.

Кінчилось все. І материнські сили Утала, наче висохлий струмок. Зпечалено колеса заскрипіли, В піску загруз із дітками візок...

Шугає ворон. Чорний ворон кряче. Примовкли у візочку голоси. І каже мати сумно і без плачу: -Йди, старшенький синочку, і проси.

І я пшов, мов тїнь, попід хатами. Котились чисті сльози із очей, Коли з молитви, горя понад нами Долоньки простягались до людей.

- Подайте, люди, хоч шматочок хліба. Сестричка пухне. Братик хоче жить. Від матері доземне Вам спасибі. Подайте, вас Господь благословить!

Хто подавав, а хто відводив очі, Жаліли, проганяли - все було. Я і тепер скажу, хоч серед ночі, Які де люди, де яке село.

Як вижили? Відомо тільки Богу І Матері. Та пам'ять не приспаль. Ночами зве і зве на ту дорогу, Щоб добрим людям руки цілувать.

Борис ІВАНЕНКО

ЩОБ ТВОРЧО ЖИЛОСЯ!

Після того, як Україна стала незалежною державою, її багаточисельний журналістський колектив відзначає 6 червня своє професійне свято.

Наша земляцька газета тільки набирає оберти, але вже перші її кроки дають підстави сказати, що творчий колектив при підтримці чисельних читачів здатний зробити все необхідне для видання цікавого і пізнавального друкованого органу, в якому будуть відбиті й історія та сучасне життя Сіверського краю, і напружена робота столичного громадського об'єднання чернігівців.

Вітаючи із святом, зичимо колективу нашої молоді газети твердо стояти на отчому порозі, а читачам-землякам успішної співпраці з журналістами на шпальтах рідного друкованого органу.

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

ВІХИ

Струмок і річка,
й море з джерела.
У вічність струменить
вода студена...

І батьківська криниця
край села
Джерелом Всесвіту
для нас благословенна.

ПІСЛЯ ПЕРШИХ установчих зборів та расстрації статуту Товариства в юридичній установі Рада земляцтва вирішувала ряд невідкладних організаційних питань: відкриття банківського рахунку, виготовлення фірмового бланку для лігування, розробка ескізу та замовлення бланків посвідчень членів Товариства, виготовлення герба Чернігівського земляцтва тощо. Дехто, читаючи ці рядки, поємиється: мовляв, знайшов автор, про що писати. На перший погляд так. Але знаємо, що Товариство ще було надто молоді, малочисельне, без достатнього досвіду й коштів. Лише ситуазіам та велика притягальна сила батьківського порогу були рушієм дивному до багатьох членів Ради під час ходіння бюрократичними коридорами відомств для вирішення отих "дрібних" питань становлення, самоутвердження земляцтва.

Поряд із організаційними, Товариство зайнялося реалізацією конкретних питань піднесення духовності рідного краю, наданням безпосередньої допомоги землякам. Ось приклад. Ще в кінці 1965 року виїшло розпорядження Чернігівської облдержадміністрації "Про відзначення 900-річчя м.Остра". Ювілей припадав на червень 1998 року. "Остер", у давнину Городень на Острі, - перший страж на північних підступах до Києва, одне з найдавніших міст Київської Русі!

До заходів у зв'язку з цим ювілеєм була привернута увага широкого загалу земляцтва. Особливо нахвилено працювали над підготовкою і проведенням свята міста Микола Олександрович Рудько й Віталій Андрійович Масол, тодішній народний депутат України по Козелецькому виборчому округу № 446. До справи долучилися й письменники, художники Юрій Мушкетик, Володимир Дрозд, Леонід Горлач (Коваленко), Петро Басанець і багато інших.

САМЕ тоді, у перші дні й місяці діяльності Товариства, була започаткована добродійна акція опіки над обдарованими дітьми Чернігівщини.

Та чи не найголовнішим заходом моїх земляків у другій половині 1996 року стали другі збори, що мали відбутися 22 листопада в актовому залі Української Академії державного управління при Президенті України. Рідний Чернігівському земляцтву будинок Спілки письменників уже не міг вмістити всіх бажаючих (до речі, на збори з'явилося 136 земляків згідно запрошення та ще 30 прибуло з ними). Так що ініціатива наших земляків - ректора Академії Володимира Лугового та

його заступника Олександра Пухкала припала всім до душі.

... П'ятниця. 22 листопада. 16 година. Пожвавлення в залі. Як годиться, хліб-сіль найповажнішому землякові. Відкриваючи збори, голова Ради Павло Мисник наголосив: "У більшості із нас з Чернігово-Сіверської землі весь наш родовід. Це свята пам'ять. Але найбільша пам'ять для кожного - це батьківський поріг, переступивши який за велінням долі, ми живемо, працюємо у славному граді Києві. Об'єднавшись, ми консолідуємося на добрі справи "малої батьківщини", працюємо на втілення в життя ідеї сильної, процвітаючої України на принципах миру і злагоди."

ТЕМУ сім'яної любові до батьківського порогу, рідних місць, де провів своє дитинство та шкільні роки, розчудивши земляків своїх, поза протокольними рамками повідав Леонід Данилович Кучма. "Тяжкі воєнні та повоєнні часи випали на сім'ю солдатської вдови Параскові Трохимівни з трьома дітьми, як і на мільйони інших сімей. Проте жа доба до знань, відмінне навчання в Чайкинській семірачній та Костобобрівській середній школах вгамовувала біль втрати на дорогах війни батька Данила Прокоповича. Хіба можна не згадати вчителя фізики й математики з села Чайкине, Бориса Григоровича Якубовича? Я ніколи не пориваю тісних зв'язків із своїми земляками, з рідним Сіверським краєм. Батьківська хата залишається у пам'яті кожного, хто покидає рідні місця. І людина на час від часу повертається в рідний дім. Над сільською вулицею, неподалік від майдану села Чайкине, росте розкішна верба. Під нею завжди по приїзді до рідного села роблю першу зупинку. Бо саме тут, навпроти через вулицю, стояла колись хата, в якій пройшло моє дитинство. Тепер на тому місці стоїть інший будинок. Але пам'ять серця, як магніт, притягує до старого батьківського дворища".

На зборах перед земляками виступили також Юрій Мушкетик, один із фундаторів об'єднання чернігівських земляків у столиці, голова Чернігівської облдержадміністрації Петро Шаповал, Володимир Маєсенко та інші.

Продовжуючи традицію, започатковану першими зборами, митці - члени Товариства та аматори з Чернігівщини порадували учасників зібрання змістовним концертом.

Чернігівське земляцтво узагальнило пропозиції, цікаві думки, поради, включило їх до програми подальшої своєї діяльності.

(Продовження в наступному номері)

Рубрику веде
Василь Устименко

Про славу родину Павла Григоровича Шапки мені з особливою повагою й ніжністю говорив наш великий земляк, командир партизанського з'єднання, Герой Радянського Союзу, видатний український письменник Юрій Оліферович Збанацький.

НАРОДИВСЯ він, як і Збанацький, у селі Борсукив на Чернігівщині. Коли почалася Велика Вітчизняна війна, Юрій Збанацький заходив готувати надійних хлопців для партизанської боротьби. До своєї групи він включив і свого колегу по райно Павла Григоровича. "Чекай на мене, я тебе пошлю", - сказав він після зібрання, на якому зароджувався майбутній партизанський загін.

І ось глибокої осені 1941 року до Павла Григоровича зайшла сусідка-школярка й пошепки сказала: "Вийдете на Куп'євате болото увечері, там на вас чекає Юрій Оліферович. Тричі свиснете".

Тільки смеркло, пішов на болото, влаштувався у надійній засідці. Через деякий час надійшло двоє. Павло Григорович стривожився: "Невже виказали, невже зрада?" І все ж наважився свиснути. Ті двоє підійшли. Одним із них був Збанацький. Середню обнялися. Говорили недовго. "Поки що залишайся тут, - сказав Юрій Оліферович, - зв'язок триматимете через нашу людину", - показав на свого спутника.

А у грудні 1942 року Збанацький забрав Павла Григоровича до партизанського загону. І не самого, а з дружиною Гаєю. Там, у лісі, вона народила дитину. Народила, наче з неба зняла. Підійшла до берізки, вхопилася за неї, знеможено гукнула: "Палел!" Коли Павло прибіг, їх було уже двоє: допомогла Дуся Пономар, вона прийняла хлопчика. Командир партизанського загону з тієї нагоди зібрав народних месників. На їхніх суворих обличчях з'явилися ніжні усмішки, кожен хотів потримати в руках немовля. Як назвати хлопця? Навіть поперечалися. Помирив усіх Юрій Збанацький. "У нас загіг імені Миколи Шорса. Хай хлопчик буде Миколою. Згода?" Звичайно, усі вгукнули: "Згода!"

На жаль, недовго раділа партизанська сім'я своєму поповненню. Носила Галя свого Миколку, як найдорожчу нону, разом із автоматом. В одному з боїв відчула - щось тепле лється... Зойкнула зранено - то стікає кров'ю її синючок. Фашистська куля забрала життя наймолодшого партизана загону...

Зберіглася бойова характеристика, яку дав їй живці партизанський командир. У ній є такі слова: "...материнство не заввадило їй бути бійцем, бо цього вимагало саме партизанське життя".

ВДВАЖНИМ народним месником був і Павло. Зокрема, командир часто доручав йому вирушати на зв'язок із легендарним Кузьмою Гідашем, розвідально-диверсійна група якого знаходилася в Остерських лісах, у межиріччя Дніпра й Десни. З великою повагою згадує Павло Григорович цю видатну людину. Привітно зустрічав він зв'язкового, велів нагодувати його, а сам ішов у землянку читати донесення Юрія Зба-

СНІГОВІ ЛІЛІЇ

нацького і писати йому відповідь. Не доведи Господи, потрапив би він з тим пакетом до рук фашистів... Пошастило, не потрапив. А от його матір за те, що він з дружиною і сестрою пішов до партизанів, німці розстріляли.

В одному з боїв Павла

Після втрати Миколи Ганна Андріївна аж зчорніла від горя, зовсім злягла. Все говорила: "Будь зі мною, Павлику, не відходь від мене"... На його руках і померла.

Зостав Павло Григорович сам, як палець. Ходив на Галину могилу, розди-

Григоровича поранило в ногу, та так серйозно, що він став на все життя інвалідом...

ПІСЛЯ війни він і дружина переїхали до Чернігова. Народилися в них хлопчик і дівчинка. Хлопчика знову вирішили назвати Миколою, а дівчинку - Надійкою. Павло Григорович до виходу на пенсію трудився в тепличному господарстві "Рівнолілля", там же працювала і Ганна Андріївна. Пішовши на відпочинок, зробив у себе вдома маленьку тепличку, вирощував помідори, огірки, цибулю, квіти. Розвів лікувальну мелісу, розсилав її зернятка людям по всій Україні. Зайнявся і пасичництвом.

Але горе підірвало в родину. Тяжко захворів їхній син Микола. Згасав на сорок дев'ятому році життя, за кілька кварталів від помешкання бійців. Ганна Андріївна нічого не знала. І Павло Григорович ніяк не наважувався сказати їй про це - адже дружина ледве ходила після операції. А вона материнським серцем відчувала біду, не раз питала, чому це Коля не провідає її.

- Приїде, Галя, приїде, - ховав сльози Павло Григорович.

Не прийшов... - Збирайся, Галя, поїдемо до сна, - ледь вимовив, коли дізнався про його смерть.

Якщо розмовляв з незабутніми друзями й сином. А то якось прокинувся вранку, глянув - розквітлі лілії, які посадила Галя...

Я із задоволенням зустрічаюся з ветераном. Розмовляти з ним, слухати його спогади, розмірковування - суцільне задоволення! Допоміг йому бджолку утєплити, підгодувати. А якось він попрахав привезти замовлену... домовину. Мені було незручно відмовити і водночас боляко на живото везти таке... Невадві він телефонує: сам привіз. Пізніше розповів, як домовина згодів прогнала; залізали у вікно, побачили її й перелякани втекли.

СИДИМО, гомонимо. Павло Григорович показує на кулюк на підвіконні: "То вісяні крупки не тільки для мене, а й для моїх синючок. Вони гарні пташки - саді беруть од шкідників. Шкода, що останнім часом люди почали вирубувати садки на дрова. Може, схаміються, та й життя поліпшиться..."

І, взявши шпачка, подібає до синючок, які вже стукали у вікна.

Як
КОВАЛЕЦЬ.

м.Чернігів

Життєві факти

Зі сльозою на очах

На зустрічі ветеранів Великої Вітчизняної, яка відбулася з ініціативи керівництва Ради Чернігівського земляцтва в заглибленому прес-центрі столичного Паладу спорту, були і теплі спомини, і тихі сльози, і пісні, і традиційна фронтонна чарка - все як у добрих людей. Зібралися колишні воїни-чернігівці, небагато змогло їх прибути на зустріч, всього близько сорока чоловік, але кожному була надана можливість розповісти коротко про себе та про бойові події, в яких довелось брати участь.

Поважних земляків, серед яких були П.О.Басанець, Г.І.Гінзбург, В.Д.Будьонний, Б.П.Стелянюк, В.В.Хільчевський, І.К.Чирко, В.М.Шижков та інші герої фронтів, привітав ширим синівським словом голова Ради земляцького товариства Віктор Ткаченко, а далі естафету прийняв його бойовий заступник Володимир Пушкарков.

Ветерани війни, за їх загальною думкою, почувалися як вдома.

Наші чорнобильці

Ось уже шістнадцяту весну, починаючи з трагічного квітня 1986-го року, над українською землею журно озиваються дзвони Чорнобіля. Не був винятком і цей рік.

Наші земляки, ліквідатори аварії на ЧАЕС, зібралися до купи. Щоправда, з кожним роком їх стає все менше, все печальніше згадують про них, хто передчасно опинився за межею буття. Цього разу спілкування відбулося з ініціативи члена Ради земляцтва Георгія Васильовича Дзіся.

Кому, як не славетному уродженцю Ніжиня, було турбуватися про цю скорботну дату - адже невдовзі після вибуху на четвертому реакторі він тривалий час, як тодішній заступник Голови Ради Міністрів України, був членом урядової комісії з ліквідації аварії.

І коли авторитетна земляцька делегація після покладання квітів на меморіалі чорнобильцям у Києво-Святошинському районі (до речі, там нині будується храм святого Феодосія Чернігівського, покровителя чорнобильців) знайомилася з експозицією музею Чорнобіля на Подолі, всі були приємно здивовані, побачивши на стенді серед авторитетних людей постать тоді ще стрункого і стрімкого Георгія Васильовича.

А під вечір за дружнім столом згадували про ті важкі дні та ночі В.Філоненко, М.Хорошок, В.Фейський, М.Белан та інші.

Подвиг народу живе, доки живі його творці.

У Прилуках з великим успіхом пройшла виставка робіт відомого художника-земляка Володимира Караса, яка ще раз підтвердила високий рівень майстерності майстра пензля. Під час роботи виставки її відвідали і представники місцевої влади, і сотні шанувальників мистецтва. Володимир Карас у своїх роботах висловив спійняв залюбленість у рідний край, вірність традиціям класичного мalarства, тонке розуміння довіколишнього світу і людської душі.

Здається, зовсім недавно побачила світ чудова книга відомого художника Василя Лопати "Надії та розчарування, або метаморфози гринні". Не кожен знає, що саме нашому землякові випала честь розробити дизайн української валюти. Нині митець у розповні творчих сил, але час від часу повертається пам'яттю до тієї видатної події в українському державотворенні.

Пріємно, що уродженець Нової Басани подарував це раритетне видання чернігівським музеям, а також майже всім бібліотекам рідного краю.

Кожен, хто бував на Красній площі в Москві, не міг обійти увагою поблизу собору Василя Блаженного двофігурну скульптурну композицію пам'ятника Мініну і Пожарському. Та, мабуть, мало хто помічав на тильній стороні скульптурного п'єдесталу зроблений тонкими візними літерами напис: "Сочинилъ и изваялъ Іоанн Петровичъ Мартосъ родомъ изъ Ичнѣ". У цьому написі автор увічнив своє ім'я, рідне місто і своє походження з України. І зробив він це на одному із найкращих монументальних творів, над яким працював наполегливо з 1804 по 1818 рік, і який приніс йому велику славу.

РОДОМ
ІЗ
ІЧНІ

НАРОДИВСЯ Іван Петрович Мартос 1752 року (що дату зазначає більшість біографів скульптора) в невеликому містечку Ічнѣ у сім'ї відставного офіцера, вихідця із старого українського козацького роду. Хоч є підстави вважати, що він народився в 1753 році, оскільки в листі до свого родича Івана Романовича Мартоса від 10 листопада 1817 року писав: "Мне уже почти 64 года", а в листі від 15 січня 1826 року - "Мне скоро исполнится 73 года".

Дитинство Мартоса пройшло на батьківщині, а з 1764 року він навчався в Петербурзькій Академії мистецтв, потім вдосконалював майстерність в Італії. Після повернення в Росію працював викладачем скульптури в Академії мистецтв, з 1794 року - її професор, а з 1814 - ректор. Протягом всього життя Мартос не поривав зв'язку з Україною. Довідавшись, що йому, може, доведеться побувати в Полтаві у зв'язку з встановленням там пам'ятника Слави, І.Мартос у листі до В.Григоровича радіє, що знову побуває "на своїй батьківщині". Син скульптора О.І.Мартос став дослідником історії України, як зазначав О.Лаазаревський, "з молодих літ відчуваючи потяг до "миліої батьківщини". ("Киевская старина", 1895 р., №2, стор.170).

Скульптор І.Мартос багато й плідно працював творчо, надаючи переважно увагу монументальній, монументально-декоративній і меморіальній пластиці, при цьому виконав чимало робіт, встановлених в містах України. Одним із найважливіших є пам'ятник колишньому градоначальнику, герцогу А.-Е.Рішельє в Одесі (1823-1828 рр.). Пам'ятник є яскравим зразком панівного тоді стилю класицизму. На тривалій активній творчості Мартоса прослідковується піднесення, розвіт і спад цього мистецького стилю.

Образ Арман-Еммануеля Рішельє скульптор втілює виразно, надавши першому одеському градоначальнику значимості, твердості характеру і впевненості. Він одягнений в римську тогу і показаний в стані стриманого руху, немов виступає з промовою. Архітектурний п'єдестал з трьох боків оздоблюють алегоричні барельєфи, що зображують землеробство, торгівлю і правосуддя. Вони символізують різноманітність діяльності Рішельє. "Замлеробство дає достаток. Торгівля приносить багатство, а Правосуддя забезпечує, зміцнює щастя народів. Герцог, керуючись останнім, підняв перше і далі сприяв розвитку другому" - так оцінював його діяльність В.Григорович, відзначаючи успіхи міста Одеси за часів керівництва ним Рішельє.

ПОСТАМЕНТ для пам'ятника і навпікругло площу перед ним з двома увігнутими будинками - присутствених місьть та готелю, виконано за проектом архітектора А.І.Мельникова (зятя Мартоса). А Потьомкінські сходи, що ведуть до пам'ятника з тильної сторони, створив архітектор Ф.К.Бюффо у 1837-1841 рр. Так склався чудовий ансамбль.

В 1829-1836 роках Мартос спорудив пам'ятник Потьомкіну-Таврійському в Херсоні. Гранітний постамент цього пам'ятника зберігся, а бронзову фігуру в роки окупації вивезли німецько-фашистські загарбники.

І.Мартос багато й успішно працював у галузі меморіальної скульптури і став творцем своєрідного типу класичних надмогильних пам'ятників. У кращих з них він з великою силою і виразністю передав ширість почуттів суму і туги по померлих, часто надавав цьому драматичного звучання.

Серед робіт, виконаних в Україні, у співавторстві з архітектором Тома де Томоном - надмогильний пам'ятник генерал-фельдмаршалу П.Румянцеву-Задунайському (1725-1796), встановлений в Успенському соборі Києво-Печерської лаври в 1797-1805 рр. Відомо, що П.О.Румянцев був з 1764 року президентом другої Малоросійської Колегії, генерал-губернатором Малоросії. За його правління було проведено Генеральний опис Лівобережної України 1765-1769 рр. Помер він в селі Ташань Київської області, похований в Києво-Печерській лаврі.

В композиції надгробку І.Мартос виконав в мармурі медальйон з портретом генерал-фельдмаршала, розміщений на трикутному фронтоні двоколонного портика доричного ордера. Скульптор створив суворий, героїзований портрет Румянцева у вигляді античного полководця, увінчаного лаврами. При цьому, як засвідчують сучасники, досяг великої портретної схожості. Надгробок було зруйновано разом з собором, а мармуровий барельєф з портретом Петра Румянцева зберігся.

ПОДІБНОГО типу і пам'ятник роботи І.Мартоса на могилі останнього гетьмана Лівобережної України, генерал-фельдмаршала Кирила Розумовського (1728-1803), встановлений у Батурині в 1803-1805 роках. На круглій формі постаменті з епітафією на фасадній стороні розміщена прямокутної форми стела з мармуровим барельєфним портретом К.Розумовського. А завершує композицію урна з покривалом забуття - флером. Пам'ятник доволі скромний, але виразний і високохудожній, відчувається мистецька культура і майстерність укладеного митця.

Високе громадянське устремління, прагнення досягти виняткової виразності форми, звернення до античності - ці ознаки властиві мистецтву Івана Мартоса. За широтою творчого діапазону, силою обдарованості і високої майстерності він став найвидатнішим представником мистецтва класицизму в російській та українській скульптурі кінця XVIII - першої третини XIX сторіччя.

Земляки пишуться славним своїм сином - скульптором з світовим ім'ям Іваном Петровичем Мартосом, коріння якого сягає українського козацького роду. На батьківщині в Ічнѣ, на Красній площі йому споруджено пам'ятник.

Дмитро ЯНКО,
Заслужений діяч мистецтв України,
член-кореспондент
Української академії архітектури

НАМ, дітям війни, дісталось на горіхи змалку, а тому кожен споми́н про минуле рубцюється на серці, вчить упертості й мужності в здобуванні успіхів. І коли вдумуєшся в те, якою ціною давався кожен успіх Миколи Борща, не можеш не захоплюватися.

Батько його Іван Савич Борщ розділив гірку участь своїх перевесників: як пішов на війну 22 червня 1941 року, так озвався до дітей тільки в шістьдесят першому. Бачили його земляки на Курській дузі, бачили в інших кривавих боях, а от смерть спіткала воїна у вересні сорок третього біля Коропа. А звіди ж йому, мабуть, було вже видно рідну домівку, старий міст через Удай і засмучену дружину Олександру Федотівну, і синів своїх-соколиків. Меншого з них, Анатолія, бачив він немовлям, старший Миколка вже курів босими п'ятами на шедрих пісках Заудайки, бо народився в 1939 році.

Було поєснене нелегке дитинство, семирічка в рідному селі, десятирічка в Монастирищі, були свої радощі й прикраси, були гнила картопля і перші гриби та ягоди в доколосних борах, були пошуки власної дороги в житті. Була мрія про вищу освіту, але хто тоді ждав удивинного сина в столичному політехнічному інституті. Після невдачі довелося Миколі Борщу повертатися в рідні краї та й там шукати перший власний шматок хліба. Так опинився він на курсах шоферів у Ічні, щоб після того трудитися в рідному колгоспі "Перебудова". Два наступних роки Микола Іванович згадує як найшасливіші, і то завдяки прекрасним людям, які оточили увагою молодика - з вдячністю згадує тодішнього завгара Андрія Олександровича Майдана, людину талановиту, котрий всю війну аж до Берліна проїхав на машині.

Затим була служба в армії. Добре, що не зазнали за тодішньою традицією на Сахалін чи в Заполяр'я - був то красивий тихий Узин на Київщині. З ядерними бомбардувальниками, з машинами вищого класу ТУ-16 та ТУ-95, армійський колектив був цілком відірваний від світу, оскільки той, хто

підвищував під літаки ядерні бомби, не мав права спілкуватися навіть із військовиками інших частин. Добре, що рядовий Микола Борщ мав водійські права з 2-х річним стажем, то спершу їздив на єдиній на той час у частині вантажівці, а через рік і на автобусі. Таким чином, перед ним час від часу відкривався світ, не замкнений квадратами казарм та колючим дотром. Був він транспортним

сандр Молодчий. І от полетів у космос Юрій Гагарін. Якими б не були секретними подібні події, але солдати якось дивом дізнавалися про них набагато раніше. Так сталося й того разу. Микола Борщ разом із друзями-однополчанами дивився передачу з Москви, радів із сотнями тисяч демонстрантів небувалій події. І раптом почув інформацію: в Подольську під Москвою є архів по

МОЖНА уявити, скільки сліз пролила Олександра Федотівна, отримавши листа від сина, можна скласти ціну вдовиному горю, котре запеклося останньою крапкою ждання, сподівання на чудо. Але рядовий Микола Борщ до кінця виконав свій синівський обов'язок, ще раз підтвердивши золоту правду нашого життя: ніщо не забуде, ніхто не забутий...

В.В.Костюка, О.О.Тура, А.Я.Пімкіна, Г.О.Прядку та інших. І коли нинішні студенти скажуться на долю, так і хочеться їм нагадати, які трудові семестри довелося пройти дітям війни, скільки життєвських спокус залишилося за бортом молодості. І коли Микола Борщ нарешті отримав диплом, то вузівські кадровики не знали, як правильно оформити трудову книжку: ад-

десять метрів від Миколиної матері, а тому й став їх найближчим помічником. А ще живуть Борщі молодші і старші по багатьох світах - у Харкові й Таллінні, в Красноярську, Чернігові, Білій Церкві та Ічні.

У МИКОЛИ Івановича Борща предивна пам'ять. Пам'ять на добрих людей - злі не залишаються в його серці надовго, а це - ознака високої духовності. Ще й зараз душа тримає на своїх скрижальях і першу вчительку з Заудайки Любов Михайлівну Кічку, і завжди суворого, але справедливого та ніжного директора школи в Монастирищі Михайла Володимировича Фурсу, і керівників класу в обох школах Марію Андріївну Жадько та Катерину Андріївну Петренко, і ще гімназійних вчителів математики Олександра Даниловича Яценка та історії Семена Денисовича Замошника, Тараса Гавриловича Фуксу, і молоду в ті часи вчительку російської мови Славу Іванівну Чумак. Як і сотням нас, всі вони вистелювали Миколі Борщу шлях у життя, а таке не забувається...

ДЕ тепер ті три мости через Удай з болотами, де рівно п'ять кілометрів від рідного дворища до школи №1 у Монастирищі? Та залишилася вічна дорога до отчого та маминого порога, яка досить часто стелиться під колеса Борщової автомашини - коли він полишає всі київські справи і мчить навідувати свою маму Олександру Федотівну. Залишається великий плях, устелений добрими справами, і в цьому справдженні сила мого колишнього однокашника Миколи Івановича Борща. Як і сотень інших синів Сіверського краю.

Недарма каже Микола Іванович, людина розумна, шаслива і багата тільки розумом матері, батька, вчителів та друзів, колеги: кредо моє - жити треба тільки для них, щоб було що передати дітям, внукам.

Леонід
ГОРЛАЧ
(він же
Коваленко)

ЖАГА ЖИТТЯ Й ДОБРА

Із мого Червоного Колодязя до великого села Монастирище біжить польова дорога повз стару козацьку могилу, нещадно погайновану "правниками поганями". Із Заудайки Миколи Борща встають під вічне сонце дрімучі ліси з борами, а ще вигинається блакитний обручик чарівного Удаю. Та я добре знаю ті місця, бо з повеління долі не один десяток днів та ночей провів у затишку лісів, коли їздив з такими ж безвусими підлітками-односельцями пиляти сушняк, аби згодом привезти батькам як не гілля, то хоч соснову глицю.

І в школі, тоді старій та пошарпаній часом, мені довелося ходити стежками, які переді мною топтав енергійний заудайський школяр, бо коли він отримав атестат зрілості, я тільки вперше сів на батьківського велосипеда й котив полями здобувати знання не лише в сусідньому селі, а й сусідньому Ічнянському районі. Та, як кажуть, світ тісний, і ось через десятки літ ми знову опинилися ніби в одній великій школі добротворчості - в столичному чернігівському земляцтві. І відкрився мені Микола Іванович - а як же його тепер величати, коли має земляк не лише сивину на скронях, а й поважний авторитет у суспільстві, коли жага життя й добра провела його крутими шляхами до київських пагорбів...

візником в військовій частині, коли возив білизну воїнів до Білої Церкви чи обмундирування аж з самого Києва, мав багато зустрічей із цікавими людьми офіцерського складу, а надто щирю дружбу з найближчими земляками, яких і зараз згадує добрим словом: прилучан Михайла Коваленка, Василя Білоного, Віктора Дятлова, Григорія Ромашка, Анатолія Горбача...

ДИВІЗІЯ дальньої авіації мала тісні контакти і з космонавтами, бо обслуговувала космодром, а тому приїзди гостей-героїв були й тоді не випадковими, тим більше, що дивізію на той час командував ушаслений ас - дівчі Герой Радянського Союзу Олександр

втратах рядового й сержантського складу в Великій Вітчизняній війні. Перед очима аж уродився образ безслідно зниклого батька. Зашеміло серце: треба за всяку ціну розшукати його останні сліди, треба звертатися до архіву, не можуть же люди зникати безслідно навіть у жорсткій військовій веремі. Не відкладаючи справу в довгий ящик, написав короткого листа. І яке було його здивування, коли через пару тижнів з невідомого міста надійшов стислий документ, який нарешті звів сина з батьком бодай у пам'яті!

А згодом Коронський райком комсомолу повідомив, що прізвище І.С.Борща викарбуване на обеліску, встановленому на братській могилі...

ПІСЛЯ демобілізації мрія М.Борща здійснилася: він вступив до престижного КПІ. Вчився і водночас працював водієм поливальної машини, оскільки вуз не надав йому гуртожиток, оскільки прибуток на члена сім'ї був більше 20 крб, а автобаза надала місце в гуртожитку.

Трудова доба студента-стационарника, до речі, старости групи, складалася тоді круто: з 18 до 6 години ранку він крутив баранку, а з 9 до 14 - сидів на лекціях. З вдячністю згадує професорів і доцентів КПІ: А.Ф.Чижського, Г.В.Самсонова, М.Г.Андрієвську, Ю.А.Сікорського та багатьох інших, однокашників: В.В.Морозова, А.М.Кондратенка,

же він і навчався, і трудився одночасно.

Затим була робота в одному з поштових ящиків, у науково-дослідному інституті радіоелектроніки. Нині Микола Іванович працює в науково-дослідному інституті "Квант" заступником головного інженера - начальником відділу. А ще наш земляк головний конструктор Міністерства промислової політики з питань розвитку та застосування елементної бази в радіоелектронній апаратурі...

В 1994 році не стало рідного брата Анатолія, але рід Борщів на цьому не урвався. Тітка Галина Федотівна, хрещена мати, живе в Рудківці на Бобровиччині, дядько Михайло Федотович мешкає в Заудайці за якихось сто п'ят-

Коли б і не знав його особисто, а лише спостерігав, як він проходить вулицями Києва, міг би безпомилково визначити - це художник. Замислений, зосереджений, неодмінно із сумкою на плечі, він прямує до Андріївського узвозу, київського Монмартру, де обабіч дороги виставлені полотна художників, вироби народних майстрів і цікава мистецька всяка всячина. Ось він зупиняється біля однієї картини - його пильне око помітило своєрідність роботи пензля незнайомого йому майстра і, як хлібороб на ниві придивляється до стебла злаку, так він вивчаюче заглиблюється в зображення на полотні. Потім спускається вниз по узвозу і зникає за дверима одного з давніх будинків, у якому, якщо вірити переказам, бував сам Тарас Шевченко. За тими дверима майстерня митця.

І так щодня. Із року в рік.

ІМ'Я Заслуженого художника України Миколи Стратілата широко відоме. Він уродженець села Макіївки Носівського району на Чернігівщині. І що то за дивна земля? Не має на ній ні високих гір, ні крутих ущелин, від яких захоплює подих - простяглися рівнинні полями, що пересічені дорогами та лісосмугами, лісами та перелісками, але така родюча достатками і на таланті щедра.

Степан Музиченко, Євген Товстуха, Станіслав Реп'ях - ціла плеяда неповторних особистостей, що вийшла з Макіївських осель. До речі, саме Степан Музиченко, у свій час молодий учитель після закінчення Шевченківського університету, організував в рідному селі художню студію, у якій перші кроки у велике мистецтво зробив М.Стратілат. А вчи-

тель колись писав: "Ще в шкільні роки подружив Микола Стратілат із пензлем. Глибоко запади йому в серце чарівні краєвиди рідного села Макіївки, що на Чернігівщині. З трепетною радістю малював сонячні світлани в полі, розлогі верби над ставами. Закінчивши десятирічку, вступив до Київського професійно-технічного училища №5, де здобув професію мозаїчника-оформлювача." Потім майбутній художник навчався в Українському поліграфічному інституті імені І.Федорова.

Пригадує, як у сімдесяти роки Степан Музиченко хвалився мені, що в особі Миколи Стратілата стверджується прекрасний художник - цікавий, самобутній, глибоко національний.

Ось і тепер (будучи автором багатьох персональних виставок на батьківщині й за рубежом, Ілюст-

ХВИЛЮЮЧІ ОБРАЗИ МИКОЛИ СТРАТІЛАТА

До 60-ліття відомого майстра

ратором сотень книжок, виконавцем безлічі чудових ескізів) він подивувався нас виданням книги "Поезія в образах".

З такою книгою можна сміливо виходити на люди, показувати її світові як досягнення художньої форми і змісту. Безумовно, "Поезія в образах" не з'явилася б на світ, коли б не було вагомого дароубу художника, про який тут іде мова, як про визначене явище. За цим унікальним виданням можна простежити біографію

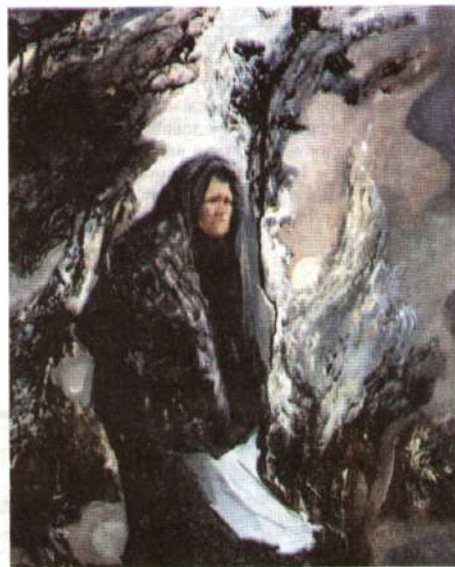
За зореве відтворення української народної пісні брався не один художник. У Стратілата пісенна тема матеріалізується в образах дівчат і хлопців, що ведуть хорівод у вечорових присмерках затінених левад. Нашу пісню у виконанні Стратілата можна безпомилково пізнати по характерному штриху, що окреслює гірський дівочий стан чи виокремлює натхненний вираз обличчя - плінність мелодії пісні відчутна в співучих лініях.

Цілий ряд захоплюючих робіт вийшли з-під різниці автора в задушливі сімдесяті та восьмидесяті роки. За своїм упертим українським цілеспрямованіям вони будять приспаний національний дух, являють суть козацької звитяги, сподвижності - аж важко уявити, що митець усе це подавав, незважаючи на присутність сторожів-цензорів. Ще раз і ще раз переконаюся, що така самовідача митця могла лива лише тоді, коли тебе на творчість надихає клич предків, голос національної справедливості. Центральний мотив цих робіт - тута за Україною, а відтак і пошук її під завалами чужорідного неспоряду. Це і соловецький в'язень кошовий отаман Петро Калиншеский, що у гніві ламає грати. І "Апостол правди" Тарас Шевченко на небесному глі у лавро-терновому вінку, постає якого лише зогненні язики злоби, і в ногах в'ється сикаюче гада.

А це ось думний порт-

рет бандуриста, що сидить під козацьким тесаним кам'яним хрестом "серед степу широкого", в якому так точно передано настроєвість, висловлену в класичних рядках Тараса Шевченка "Б'ють пороги, місяць сходить". Здається, що Стратілат у зображувальній формі розкриває тему козащини, не поступаючись рівнем творчості ні словесному рядові Кобзаря, ні бенгетейній музиці М.Лисенка.

Такою ж палахкотючою пристрастю пройнята робота станкової графіки "Ой

рові підказує його чуття. Воно водить рукою митця від початку роботи до останнього штриха. Про ті гравюри, на яких зображене небо, можна писати цілу дослідницьку працю - воно кожного разу "працює" на розкриття внутрішнього змісту - радіє, плаче, погрожує, світиться ласкавістю, умиротворює, гнівається...

Із багатющою за змістом книжки-альбому "Поезія в образах" видно, які могутні постаті української духовності особисто прихильні до таланту Миколи Стратілата - патріархи Мирослав-Іван Любачівський, Метислав, Скрипник, Філарет, папа римський Іван Павло Другий. А про самого автора як про митця сказали своє виважене слово широко знані як вітчизняні, так і зарубіжні мистецтвознавці: В.Качкан, Д.Степовик, І.Чуділа, В.Підгора (Україна), М.Мушинка (Словаччина), Г.Колееса (США), М.Соколов, Б.Лазарев (Росія) та цілий ряд інших відомих постатей у культурницькому житті.

Переймаючись життєрепетним словом української поезії, художник-лірик також виступає як досвідчений ілюстратор кинг великих майстрів цього жанру (Тараса Шевченка, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Василя Симоненка) та багатьох сучасних поетів.

Книга-альбом "Поезія в образах" - видання вражає. Вона вийшла у світ завдяки підтримці й сприянню Чернігівського земляцтва в Києві, а також благодійного фонду "Відродження села Макіївки Носівського району Чернігівської області". Добродійні кошти на це видання внесли також акціонерне товариство "Оболонь", міжнародний фонд "Відродження". Замовником же видання виступала саме Макіївська сільська Рада на чолі з головою Миколою Корованом.

Художник і сьогодні сповнений творчої енергії. Він проходить вулицями Києва до Андріївського узвозу. Іде в свою майстерню. На роботу.

Петро
ЗАСЕНКО

Хочу жінку

Хочу жінку, а яку, Слухайте, читайте, Я і сам, яку, не знаю, Все одно шукайте.

Щоб не дуже молодецька, Ладної вдачі, Щоб як личку по губах, Не давала здачі.

Щоб частенько заглядала В мої хмільні очі

Й не казала, що від мене Нічого не хоче.

Щоб недоліки мої Всі виправляла, Щоб ні з ким не говорила, Тільки мене знала.

Щоби зуби золоті Мені поставляла, Тільки гривні щоб свої Вона витрчала.

Давно сіпа ліве око, Що робить, не знаю, Щоб прикрити свій ^{недолік,} На праве моргаю.

І тому всі молодіці, Навіть чоловіки, Так хвилюються, від того Червонокіть тики.

Щебетушка щоб була, Таляя вірочку, Мушка сьмятоличка Біля вуха, збоку.

Бо як бачу в кого ^{мушки} Та ще й біля вуха, Піднімається рука, Щоб її почухать.

Куди знайдете таку, Дайте мені знати, А я стану у воротях І буду чекати.

Хай гостиниця привезе Радість тво велика: Вона знайде для душі Собі чоловіка.

Посміхнулися чи ні? Веселіше стало? Сміється, любі, на здоров'я, Хіба цього мало?

Катерина ВАСИЛЕНКО

Вибірки Пегаса

Ляшенку Миколі Антоновичу в пам'ятку округлу дату з земляцьким привітом

В Тобі є трохи щось від ляха (Це і по прізвищу видать). Ти не плаксив і не невдаха В свої чіткі п'ятдесят п'ять.

Та факт є факт. А дата - дата. Земляцтво стало на диби. І ми наз'їхались вітати Співця сучасної доби.

Спитайте в будь-якої дівки По трасі Київ - Контотоп, Всі скажуть, що Колян з Носівки Насправді даровитий хлоп.

Це не якісь там шурі-мури, А це реальність наяву: Ляшенко - видатна фігура Не тільки в межах КДУ.

Ми вже наслухались по вінця (Реклама не видать кінця) - "Бібліотека українця" Величчю постать видавця.

З душею, без цензури й тиску Плекає книгу, мов дитя, Як теплу "Мамину коліску" - Сердечну сповідь Медведя.

Та, як по-правді, є й заноси (Хто з наших не ламає дров?). І в лисих стануть дибки коси, Як погортають "Скарбослов".

Сповитий в вишиту сорочку, Він найбагатший поміж тат: Два сини, дві любими дочки - Його заглавний результат.

Він у Носівському відділку Де-юре перший чоловік, Його пасуть три владні гілки: Медвідь, Скотар і Добовик.

У них своя забойна точка, Для понту "Яблунькою" звать, І в схроні є бездонна бочка, Яку ніякось не доп'ють.

А взагалі він дядько - профі, Хоча все робить не за так, Тому, як хлів, земляцький офіс, Бо він все плаче, що бідняк.

Так будь здоров, М. А. Ляшенко, Ти вийшов за поріг віків. Тож поможи Б. Іваненку Прикрасить хату земляків.

Тебе обіймуть Маша й Люда І будуть тім'я цілувать, А головне - земляцькі люде Дадуть Тобі себе знімать.

Загнуздав Пегаса Борис ІВАНЕНКО

Колись я все це прочитаю... Можливо! А поки що й інших проблем вистачає.

ЗОВСІМ несподівано на нас впала велика біда. Можна сказати, неповна. Доки свіжі сліди, побіг у міліцію.

- У нас крадіжка! - вриваюся у крайню кімнату. За столом старшина.

- У шосту! - відсилає він мене, навіть не глянувши і не поцікавившись, хто я.

Влітаю у шосту. Тут ніби лейтенант. Папери якісь на столі перекладає. І теж не дивиться на мене.

- Крадіжка! - волаю, бо з фільмін знаю, що кожна хвилина дорога. І для скаржинка, і для міліції.

- Тихо! - підвів руку лейтенант. - Де крадіжка? Сядьте!

- Я не можу сидіти. У нас крадіжка.

- Де це у нас? - розкладаючи папери, запитав лейтенант.

- У мене.

- Ви хто?

- Курдасюк.

- Ім'я, по батькові?

- Григорій Власович.

- Що вкрали?

- Костюм.

- Де вкрали?

- Я ж казав. Удома.

- На кого підозра?

- Ні на кого.

- То що ж ви хочете?

- Повернути костюм.

- Де був костюм?

- На городі.

- Там його покинули чи забули?

- Спеціально повісив.

- Сушити?

- Та ні. Вороння відлякувати.

- Як це?

І тут я не втримався, заплакав. Костюм пропав, а вони мене дурними запитаннями морочать.

Замість того, щоб злодій ловити.

- Ми посадили кукурудзу, - схлинув я. - Мені дуже до смаку варені качани.

коли ще молоді. А тут вороння. Як хмара.

- До чого це вороння? - недоумкувато дивиться на мене лейтенант. Ніби він не знає, що таке вороння.

- До костюма! - сердито вже крикнув. - Через вороння костюм пропав.

- Не могли ж ваш костюм ворони вкрати.

- Не ворони. Злодій.

- А ворони?

- Я ж уже доводив. Посадили на городі кукурудзу. Я люблю молоді варені качани. А тут вороння, як хмара.

- А костюм?

- Костюм я повісив на городі. Так дружина порадила.

- Сушити?

- Вороння відлякувати.

- І що?

- А те. Костюм украдено.

- Матерія?

- Бостон. Синього кольору.

- Де в наш час бостон дістає?

- Ніде не дістаю. У мене американський.

- Ви їдали в Америку?

- Не їдив.

- Контрабанда?

КРАДІЖКА ВІКУ

- Бо там вороння. Я з костюма опудало зробив. Щоб відлякувати. Ще з комра мігала стирчала. А на міталі старий капелюх.

- І вкрали?

- Вранці встаю, у вікно на город глини - чорно.

- А чого чорно?

- Ворони різко вкрили. Останні зерна видобують.

- А опудала не бояться?

- Опудало голе. Тільки кілок з перекладиною і мігала.

- А капелюх?

- На землі валяється. Між воронням.

- Хто ж, по-вашому, міг украсти? Відповідайте чітко. Веду протокол.

- Украло якесь мурло.

- Чому так думаєте?

- Інтелігентний чоловік бостонського костюма без капелюха не зодягне. Як і без галстука.

- А ви галетук на опудало не вшпалі?

- Ні. Не знайшлося підходящого.

- Себе винним ні в чому не визнаєте?

- Визнаю.

- У чому?

- Треба було на вік опудало роздяти. Або стергати до ранку.

- Правильно. І не було б крадіжки. І цього протоколу. Як ви гадаєте, з якою метою вкрадено костюм?

- Тут дві версії: або злодюга костюм носитиме, або комусь зажене.

- А вам цей костюм дуже потрібний?

- Боже! Та в наш час, коли грошей ледь на харчі хоч які-небудь не вистачає, це дорога річ. Той костюм ще носити й носити. Та й пам'ять про минуле.

- Розшифруйте ось тут і не хвилюйтеся. Шукатимемо. Навіть із собакою, як саїд візьме. Якщо ваша справа потрапить у розряд "розкритих крадіжок", то все буде гаразд. Знаєте ж, тепер грабують цілі поїзди, магазини, банки. То вже іменується "крадіжкою віку". Та й ваш бостонський костюм, як на сьогодні, теж не менше тягне.

Іван СОЧИВЕЦЬ,

м.Київ

О дають, аж мені цікаво!..

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
 Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
 Адреса редакції: 01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1, тел/факс 246-74-31.
 e-mail: otchyj_porig@ukr.net

Редакційна рада: В.В.Ткаченко, В.І.Авдєєнко, Л.Н.Горлач (Коваленко), Б.В.Іваненко, П.І.Медвідь, О.Г.Олійник, В.Б.Устименко.

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літературний редактор Віктор КАВА. Комп'ютерний набір Юлії Валової. Надруковано та завершено на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у ВАТ "Видавництво "Київська правда" (вул. Маршала Греча, 13). Тираж 1500. Зам. 2209.